

Oppegård
kommune

Demokratiprogram for barn og ungdom

«Medvirkning handler om å ta ansvar og gi ansvar. Om å lytte til andre og tørre å si hva du mener. Om ikke å gi seg hvis du blir overhørt første gang. Om å tenke at din mening er enestående og at den kan forandre verden- både din og andres. Det handler om å sette seg i førersetet og ikke i baksetet av bilen som kjører akkurat din vei på denne kloden. Om å finne stemmen sin.»

(Mariann Youmans, 2006)

Innhold:

Hvorfor har vi et demokratiprogram?.....	4
FNs konvensjon om barnets rettigheter.....	4
Medvirkning og demokratiopplæring for alle.....	9
Barn og ungdom i Oppegård skal bli hørt i saker som angår dem - brukermedvirkning...	10
Barn og ungdoms medvirkning i planer.....	12
Barn og ungdoms medvirkning i utvikling av områder i kommunen.....	13
Elevrådsarbeid og skoledemokrati.....	15
Barn og unges kommunestyre.....	18
Ungdomsrådet.....	21
Klubbstyrene, crew og unge arrangører.....	23

Hvorfor har vi et demokrati-program?

FNs Barnekonvensjon er en norsk lov. I den står det at barn har rett til å si sin mening, og at deres mening skal tillegges vekt. I tillegg står det i mange andre lover at barn skal si sin mening, for eksempel på skolen, når det bygges nye bygg i kommunen eller hvis et barn får hjelp av barnevernet. Det betyr at alle som jobber med barn og ungdom må sørge for at det skjer.

Det er særlig FNs barnekonvensjons artikkel 12, 13 og 15 som er viktig for at barn skal få deltatt i demokratiet.

FNs konvensjon om barnets rettigheter

Artikkel 12. Å si sin mening og bli hørt

Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt.

Artikkel 13. Få og gi informasjon

Barnet har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag og på alle måter.

Artikkel 15. Organisasjonsfrihet

Barnet har rett til organisasjons- og forsamlingsfrihet.

Engasjement og ansvar

Det er viktig å sørge for at barn og ungdom har gode muligheter til å delta og påvirke i saker som betyr noe for dem. Når barn og ungdom får medvirke skaper det engasjement og ansvarsfølelse for hvordan de har det rundt seg. Barn og ungdom kan komme med nye tanker om hvordan for eksempel områder skal bygges, hvilke tilbud som kan fungere i kommunen og hvordan penger bør brukes.

Barn og ungdom skal delta

Demokratiprogrammet skal gjøre det enklere for kommunens barn og ungdom å engasjere seg, påvirke og bli hørt i saker som er av interesse for dem. I tillegg blir barn og ungdom oppfordret til å engasjere seg i saker som gjelder alle i samfunnet. Programmet skal fortelle hva kommunen gjør og hva den vil gjøre for å bli enda bedre på medvirkning for barn og ungdom. At barn og ungdom deltar og har innflytelse i samfunnet, er og må være en selvfølge i Oppegård kommune, både for politikere og ansatte i kommunen.

Barn og ungdom er en ressurs!

Barn og ungdom har kunnskap som voksne ikke har. Jo flere unge som engasjerer seg og får si sine meninger, jo mer kunnskap får vi om enkeltsaker. På denne måten kan vi styre kommunen bedre. For eksempel er det viktig å vite når ungdom vil bruke buss, hva slags lekeområder barn ønsker å ha, og hva slags medier de bruker for å få informasjon.

Medvirkning og opplæring

Programmet har to hovedmål: medvirkning og opplæring. Barn og ungdom skal medvirke fordi de har rett til å bli hørt og fordi medvirkning fører til en bedre kommune. Samtidig trenger de opplæring i hvordan de kan delta i demokratiet. Hvor godt et tiltak er, måles etter om det er blitt gitt medvirkning eller opplæring- eller begge deler. Det er det enkelte barn og ungdom som vet og kan svare på om medvirkning eller opplæring har skjedd. Opplæring er også informasjon. Barn etterlyser informasjon og hjelp til å forstå det de skal ha en mening om.

Demokratiprogrammet stiller krav til alle som jobber eller er politikere i kommunen, og det stiller krav til barn og ungdom. Alle må strekke seg mot å bli bedre innenfor alle kapitlene i demokratiprogrammet.

Medvirkning og demokratiopplæring for alle

Elevråd, BUK, ungdomsråd og klubbstyrer er steder der barn og ungdom i Oppegård får si sin mening. Alle disse organene har egne mål og tiltak i demokratiprogrammet. Rådene og styrene fanger opp mange saker og meninger, men ikke alle. En utfordring å gi det enkelte barn eller ungdom god informasjon, og mulighet til å si sin mening om saker de er opptatt av.

Barn må kunne si sin mening selv om deres mening ikke behandles i et medvirkningsorgan. Oppegård

må også bli bedre til å innhente informasjon om hva barn og ungdom er opptatt av.

Oppegård kommune skal sørge for at barn og ungdom klarer å danne seg en mening. Barnehager og skoler har et ekstra ansvar for opplæring i demokrati. Informasjon er viktig for at barn og ungdom skal kunne medvirke. Det betyr at kommunen må informere gjennom sosiale medier og andre plattformer barn og ungdom kommuniserer på.

Mål 1

Alle barn og ungdom i Oppegård skal kunne medvirke i samfunnet.

Tiltak 1

Oppegård kommune skal sørge for at nettsidene er enkle å forstå for barn og ungdom, og at informasjon de har interesse av er lett å finne. Informasjon som er om og for barn og ungdom, må være skrevet klart og tydelig.

Tiltak 2

Oppegård kommune skal sørge for at barn og ungdom lager informasjonstiltak om kommunale saker for andre barn og ungdommer. Et eksempel på et informasjonstiltak er videoer de kan dele digitalt.

Mål 2

Barn og ungdom i Nordre Follo skal være aktive medborgere

Tiltak 3

Oppegård kommune skal lage en plan sammen med Ski kommune for hvordan Nordre Follo skal ivareta medvirkning

og demokratiopplæring for barn og ungdommer.

Barn og ungdom i Oppegård skal bli hørt i saker som angår dem - brukarmedvirkning

Medvirkning og demokrati handler om hvordan barn og ungdom skal være med å forme samfunnet. I tillegg må barn og ungdom være med å påvirke i saker som handler spesielt om dem. Dette kalles brukarmedvirkning. Når barn og ungdom mottar tjenester, for eksempel helsetjenester eller barnevernstiltak, må de kunne si sin mening om saken. I flere lover står det at barn skal få være med å medvirke i sin egen sak. En utfordring er at ikke alltid barn og ungdom

forandrer saken. Noen ganger er det ikke til barnets beste at saken forandrer seg, selv om barnet vil det selv. Andre ganger kan kommunens systemer gjøre at barn og ungdoms forslag ikke blir tatt til følge. Barn og ungdom er eksperter på egen hverdag. I Oppegård må alle som jobber med barn og unge prøve å bli flinkere til å se verden gjennom barnets øyne. Kanskje barnets forslag er mulig likevel?

Mål 3

Barn og ungdom skal oppleve å medvirke i egen sak

Tiltak 4

Alle tjenester skal ha et verktøy som barn og unge kan bruke til å si om de er fornøyd med en tjeneste.

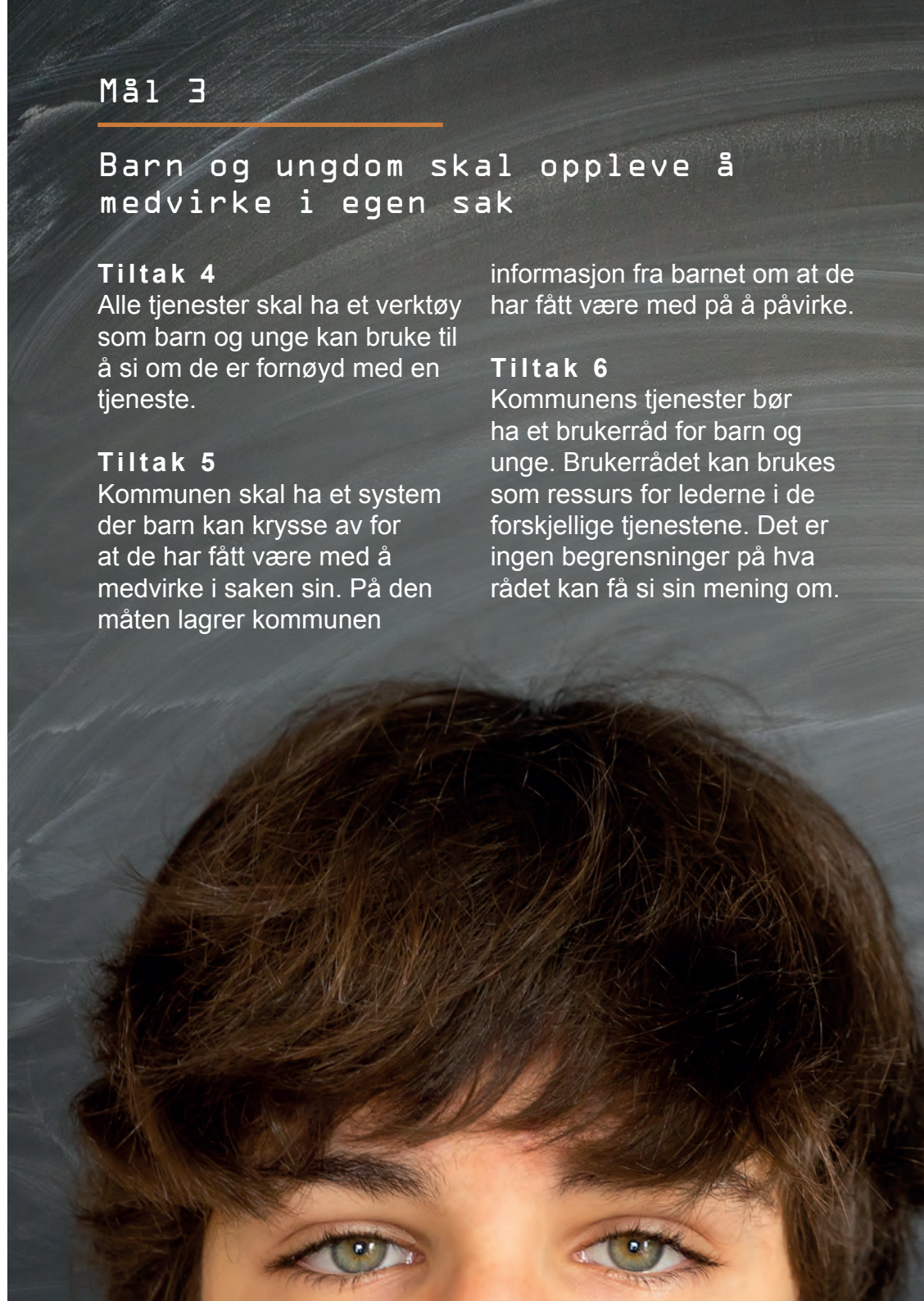
informasjon fra barnet om at de har fått være med på å påvirke.

Tiltak 6

Kommunens tjenester bør ha et brukerråd for barn og unge. Brukerrådet kan brukes som ressurs for lederne i de forskjellige tjenestene. Det er ingen begrensninger på hva rådet kan få si sin mening om.

Tiltak 5

Kommunen skal ha et system der barn kan krysse av for at de har fått være med å medvirke i saken sin. På den måten lagrer kommunen

Barn og ungdoms medvirkning i planer

Kommunen lager planer for alt de jobber med. Det som står i planene bestemmer mye av hvordan de ansatte i Oppegård kommune jobber. Det finnes planer for helse, sosial, skole, barnevern, kultur

og fritid og alle andre deler av kommunen. I tillegg har alle som jobber i hele kommunen, én felles plan for alt som foregår i kommunen, den heter Kommuneplanen.

Mål 4

Barn og ungdom skal være med i arbeidet med å lage kommuneplanen

Tiltak 7

Når det lages ny kommuneplan, lager kommunen tilpassede opplegg for barn og ungdoms medvirkning i arbeidet med deler av planen. Opplegget skal involvere alle skoleelever, ikke bare de tillitsvalgte. Politikere inviteres til å delta.

Tiltak 8

BUK og UR får deler av kommuneplanen som en sak de skal behandle.

Mål 5

Barn og ungdom skal involveres i arbeidet med planer som berører dem.

Tiltak 9

For planer som berører barn og ungdom, lages det tilpassede opplegg for medvirkning.

ungdomskonsulentene, slik at sakspapirer sendes på høring til barn og ungdommer. De sørger også for at sakspapirene er forståelige for barn og ungdom.

Tiltak 10

Saksbehandlere samarbeider med barne- og

Barn og ungdoms medvirkning i utviklingen av områder i kommunen

Kommunen lager planer for blant annet hvor man skal bygge boliger, hvor det er viktig å ha helsestasjoner, fritidssentre og fotballbaner. Når planer blir laget skal barn og ungdom, få si hva de mener. Kommunen er vant til å spørre barn og ungdom om hva de

mener. En utfordring er å gjøre det kjent for flere barn, ungdom og voksne, så alle vet hvordan og når man skal spørre barn. En annen utfordring er å gi barn og ungdom informasjon, planer og sakspapirer de forstår.

Mål 6

Barn og ungdom skal få uttale seg om reguleringsaker der de bor.

Tiltak 11

Elevråd får tilsendt plansaker som gjelder deres nærområde.

Tiltak 12

Saksbehandler og barne- og ungdomskonsulent kan komme til elevrådet for å presentere reguleringsplanen, og hjelpe elevrådet med å lage en høringsuttalelse.

Tiltak 13

Ungdomsrådet får tilsendt alle reguleringsaker. I større saker gis rådet en muntlig presentasjon av saksbehandler.

Tiltak 14

Kommunens rutiner for barn og ungdoms medvirkning i

reguleringsaker oppdateres hvert fjerde år.

Tiltak 15

Digitale barnetråkkregistreringer skal alltid tas med i kommunens plan- og reguleringsarbeid. Nye registreringer skal gjennomføres minimum hvert åttende år, eller ved store endringer av områder.

Tiltak 16

Alle som begynner å jobbe som saksbehandlere av reguleringsaker eller byggesaker skal ha et introduksjonsmøte med barne- og ungdomskonsulenten med én gang de begynner å jobbe i kommunen.

Elevrådsarbeid og skoledemokrati

Skolen er stedet der flest barn og unge samles. Skolenes klasseråd og elevråd er derfor de viktigste stedene for medvirkning og demokratiopplæring. Skolens læreplan har mål for elevrådsarbeidet, og Oppegård kommune vil prioritere elevrådsarbeid i skolen.

Ledelsen på hver skole har ansvar for elevdemokrati og medvirkning, slik kommunestyret har vedtatt i planen «Strategi for skoleutvikling 2015- 2020». Én utfordring er å gi både innflytelse og demokratiopplæring til alle elevene, også dem som ikke er valgt inn i elevrådet. En annen utfordring er å gi elevene som møter i SU (samarbeidsutvalget) og SMU (skolemiljøutvalget) mot til å snakke elevenes sak.

Mål 7

Skape forståelse for hva det betyr å representere andre (i elevråd og BUK)

Tiltak 17

Videreføre opplæringsprogrammet for elevrådsrepresentantene.

Tiltak 18

Gi elevrådsrepresentanter praktiske øvelser i å legge fram en sak, argumentere og lede møter. I klassen er det kontaktlærers ansvar å støtte elevrådsrepresentanten i å legge fram saken.

Tiltak 19

Tilbakemelding på ferdigheter i argumentasjon gis til elevrådsrepresentantene halvveis i skoleåret.

Mål 6

Rektor og lærere skal gjøre det enkelt å drive elevrådsarbeid på skolen

Tiltak 20

Oppegård kommune må finne ut hva som må gjøres for at skolene skal sette av nok tid til elevrådsarbeid.

Tiltak 21

Alle klasser/grupper/baser fra 5. til 10. trinn skal ha klasseråd, allmøte eller lignende.

Tiltak 22

Skolene må sette av tid til at elevrådsrepresentantene skal kunne informere om og diskutere saker til og fra elevrådet.

Tiltak 23

Elevrådet og rektor skal kjenne hverandre og snakke godt sammen. Alle bidrar til dette, men rektor har ansvaret

for at dialogen blir god og at elevrådet kan ha mulighet til å vinne frem med en sak på skolen.

Tiltak 24

Skolene skal ha et digitalt brukerområde hvor medelever kan komme med forslag til elevrådet.

Mål 9

Elevene skal kunne påvirke sitt eget skolemiljø

Tiltak 25

Elevene i Samarbeidsutvalget (SU) og Skolemiljøutvalget (SMU) skal få veiledning og støtte av voksne for å være godt forberedt til møtene og bli aktive møtedeltagere. De skal også få støtte når de legger fram saker i elevrådet etterpå.

Tiltak 26

Elevenes muligheter i SU og SMU er eget tema på elevrådsopplæringen.

Tiltak 27

Resultatene fra elevundersøkelsen om skolemiljø skal diskuteres i klassene/basene, SMU og elevrådene. Elevrådene og BUK følger opp med tiltak for økt trivsel på skolen.

Barn og unges kommunestyre

Barn og unges kommunestyre (BUK) er en viktig demokratisk arena, som har eksistert i Oppegård siden 1997. I BUK møter representanter fra elevrådene ved alle kommunens grunnskoler. I noen saker kan BUK bestemme, som for eksempel når BUK-midler skal fordeles.

I andre saker sier BUK sin mening, som kommunestyret eller administrasjonen må vurdere. BUK har egne retningslinjer. Utfordringen er å øke BUKs mulighet til innflytelse, og samtidig beholde BUK som et viktig verktøy for demokratiopplæring.

Mål 10

BUK skal behandle saker av felles interesse for barn og ungdom i Oppegård. Sakene skal engasjere barn og ungdom, og bidra til opplæring i demokrati

Tiltak 28

Elevrådene kan foreslå saker til BUK, som ordfører vurderer når hun/han setter opp sakskartet. Elevene kan sende spørsmål til ordføreren som besvares i møtet.

Tiltak 29

Språket som brukes i sakspapirene til BUK skal være enkelt og tydelig skrevet, og ha så få sider som mulig. Noen vanskelige ord må være med, som en del av opplæringen. Disse forklares.

Tiltak 30

Saker til BUK skal diskuteres i alle klasser/ baser fra 5. til 10. trinn.

Tiltak 31

Noen BUK-saker behandles senere i politiske utvalg eller i kommunestyret. Når det skjer, skal elevene få beskjed om hva som er bestemt.

Tiltak 32

Ordfører begynner alltid et BUK-møte med å informere om reglene som gjelder under BUK-møter.

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet består av ungdommer som er valgt fra ungdomsskolene, fritidssentrene og videregående skole i Oppegård. Rådets møter ligger inne i møtekalenderen og følger de politiske utvalgenes plan og

gir jevnlig innspill til saker som er aktuelle hos politikerne. Ungdomsrådet har egne retningslinjer og budsjett. Utfordringer er å styrke rådets muligheter for innflytelse og få flere ungdommer engasjert via ungdomsrådets arbeid.

Mål 11

Styrke ungdomsrådets rolle som medvirkningsorgan

Tiltak 33

Videreføre opplæringskonferanse for nyvalgte representanter. Ungdomsrådet får mer opplæring etter behov. Leder for ungdomsrådet får et lederkurs.

ungdommer i kommunen. Når et nytt ungdomsråd er valgt, skal de lage en plan for hva og hvordan de skal kommunisere med andre ungdommer, med innbyggere og med kommunen.

Tiltak 34

Ungdomsrådet driver ung-til-ung-formidling av hvordan barn og ungdom kan medvirke for å påvirke saker i kommunen. Ungdomsrådet skal være mer til stede og synlig blant

Tiltak 35

Ungdomsrådet lager en «politisk plattform» på et seminar midtveis i perioden. Der kan de velge seg ut temaer, som Ungdomsrådet engasjerer seg i.

Ungdomsrådet og politikerne skal kjenne hverandre og ha en god dialog

Tiltak 36

Når ungdomsrådet uttaler seg i en sak, skal rådets vedtak følge sakspapirene i utvalg og kommunestyre. I tilfeller hvor dette ikke er mulig, skal ungdomsrådets uttalelse legges på bordet i selve møtet.

Tiltak 37

Ungdomsrådet må gi sine innspill til politikerne, utvalg og kommunestyre på den måten

som er best for ungdomsrådet.

Tiltak 38

Ungdomsrådet og politikerne møtes og jobber sammen én gang i året i en felles workshop. Der bestemmer ungdomsrådet hvilke tema de skal jobbe med framover, og politikerne blir kjent med ungdomsrådsmedlemmene og hva de mener.

Klubbstyrene, crew og unge arrangører

Oppegård kommune har tre fritidssentre og én ungdomskafé. Sentrene har lang tradisjon på å ha klubbstyrer og andre grupper av ungdom som er med og bestemmer hva som skal skje på sentrene og som hjelper til i dem i ulike aktiviteter. De voksne som arbeider på fritidssentrene vet at deres viktigste oppgave er å hjelpe ungdom til å gjennomføre

aktiviteter og prosjekter ungdom ønsker å lage. Altså er dette et sted hvor barn og ungdom kan medvirke i stor grad. En viktig utfordring er å involvere ungdommene enda mer i utviklingen av sitt eget fritidstilbud. En annen utfordring er å ivareta ungdommenes rolle i medvirkningen også i andre organ i kommunen.

Mål 13

Klubbstyret/crew/unge arrangører er et medvirkningsorgan for ungdom på fritidssentrene

Tiltak 39

Ungdomsarbeiderne skal veilede ungdommer fra fritidssentrene når de planlegger og gjennomfører arrangement og konserter på fritidssentrene. Ungdomsarbeiderne må støtte ungdommene, så fritidssentrene blir

kulturarrangører og spillesteder som er attraktive for andre ungdommer.

Tiltak 40

Videreføre lederkurs for klubbstyrene/crew/arrangører.

Mål 14

Styrke klubbstyrene/crew/arrangørenes deltakelse i lokaldemokratiet

Tiltak 41

Saksbehandler og barne- og ungdomskonsulent kan komme til klubbstyret/crew/arrangørene for å presentere saker med interesse for ungdommene, og hjelpe til med å lage en høringsuttalelse.

Tiltak 42

Leder for hvert fritidssenter informerer sitt klubbstyre/crew/arrangørene om aktuelle saker.

Tiltak 43

Saker til ungdomsrådet som handler om ungdoms

fritidstilbud kan diskuteres i klubbstyret/crew/arrangørene. Innspillene tas med videre av senterets representant i ungdomsrådet.

Tiltak 44

Saker til politikere som handler om ungdoms fritidstilbud kan behandles i klubbstyrene, og innspill tas med til ungdomsrådet.

